

UČITELJSKI LIST

GLASILO „ZVEZE SLOVANSKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV V TRSTU“.

Izhaja 1., 10. in 20. vsakega meseca. — Slovenski rokopisi naj se pošiljajo na uredništvo v Sežani na Krasu, hrvatski na naslov: Vinko Šepić, nadučitelj u Buzetu. — Izdaja „Zveza slovenskih učiteljskih društev v Trstu“, za uredništvo odgovoren Silvester Pertot. — List je za člane izdajateljice brezplačen, naročnina za nečlane L. 24.— Upravništvo v Trstu (3) ulica Molin grande 16, I. n. — Tekoči poštni račun. — Tiska Tiskarna Edinost v Trstu.

Št. 15.

V Trstu, dne 20. maja 1923.

Leto IV.

OMAHOVANJE

Okolščine, iz katerih smo zrasli, spojene z nedostatnostjo šolske ozgoje, niso ustvarile v nas onega ravnotežja, sile, ki bi bila ravnokar tako na mestu in nujna.

Navajeni na vpliv in zaslombo od ene ali druge strani, kar ni bilo sicer v naš prospeh, čutimo danes — ko sili naša pot v samosvojo smer — praznino prav tam, kjer bi moralo biti najbolj polno: v nas samih, da dvomimo v lastno moč in se začudenj vprašujemo, kako da sploh nekaj hočemo.

Dokler ugibamo, razmišljamo — še gre, a ko mahujemo na pot odločitve celo za načrt, ki ne zahteva bohsigavedi kake previdnosti in prevdarnosti, že zasučemo glavo in skušamo izvedeti, kaj pravi sosed. V omahovanju pozabimo na včerašnje lastno mnenje.

Kaj in kje smo?

Ni čudo, če marsikdo izmed izkušenih idealnih in agilnih tovarišev, ki z vsem žarom stanovske zavesti in ljubezni skušajo udeležiti porojene načrte in ustvariti v naši vrsti, ki je pravkar tarča največje preizkušnje, one moralne in materialne dobrine, brez katerih ni mogoče govoriti o našem žitju, če torej marsikdo teh borcev zapade vsaj trenutni resignaciji.

Ali naj pokopljemo vse iniciative, vse načrte, vsako voljo in ostanemo pri «status quo» ali hočemo najprej?

Imamo tri svetle točke, ki nas slepe in okrog katerih se sučemo kot mačka okrog vrele kaše: bi ali ne?

NEGATIVNI PUT U OBUCI I ODGOJI

Nikada ne bi dete došlo do pojma «vedro nebo», kad ne bi videlo i naoblacheno nebo. Ne bi nikada pojmiło belu boju, ako mu se ne bi pokazale sve ostale boje. Ne bi pojmiło zimu, a da nije doživelo leto; oblo, a da mu se nije pokazalo uglato telo, toplinu, a da ne pozna studen; glatko, a da nije pre u svet priveo protivni pojam — hrapavost; lepotu, a da nije promatrao ružne predmete i pojave. Dete ne će pojmiti istinu, ako nije na čistu što je laž; dobrotu, ako ne zna za zločin. Iz dosad rečena razvidno je, da će nastavnik svagde i svagda u obuci poslužiti se prisposoba i suprotnosti, protivnih pojmova, naličja; dakle nečnog obučnog puta u svrhu stvaranja i čišćenja pojmova te pridobavanja znanja i umeća. Bez toga uspeh biće mu nestalan, efimeran i netemeljit.

Omahovanje!

Zvezin pevski zbor — veren odsev naših hrepenej po višinah naše moderne glasbe — ima še veliko raztresenih udov, ki bi s svojo pevsko zmožnostjo lahko osrečili njega in idealnega voditelja. Kje so in za koga hranijo talente?

In tiskarna? Tudi ta ima čeravno ne načelnih vsaj «gmotne» omahljivce, ki so v dvomih, kaj se bo tamkaj tiskalo. O, kaj pa je tebe treba bilo?

Pred nami je odprto vprašanje «Samopomoči», ki kliče po rešitvi. Da je ista tako potrebna kot lačnemu kruhu, ni treba izgubljeti besed. Ozrimo se malo na naše polje, pa smo na jasnem: sami smo kot izpodjedeno popje: izven zakona, brez zaštite in podpore.

Kadar in kakor pade z vso silo po nas, obstrmimo: eni potrti, drugi ogorčeni, malo poberačimo prav tam, kjer bi lahko vzeli in čakamo nove udarce kot splasene ptice. Saj smo — vrag vedi po kaki «višji sili» — vsi v greh in lahko pademo jutri v nemilost. — Kneut? Kam naj se tedaj obrnemo, kje naj poprosimo pomoči? Saj se nas takrat izognejo celó taki, ki nas drugače mimogredé pozdravijo kot pionirje!

Ostanemo sami.

Ni nas tako malo, da bi nas moralo biti strah in bi morali strmeti pred resnico; da bi se ne upali pogledati vsi v isto stran brez omahovanja in malodušja in ustvariti, kar je naša želja.

Smo se že odločili?

Kmalu bomo videli, kako je v nas.

F.

Predjimo na konkretnost uzevši za primer budi-koji školski predmet ili učevno gradivo.

Lepopis. Učitelj će danas uzeti slovo p. On će ga najpre krasno i što savršeniše napisati na ploči, a onda naglobiti u sastavne delove, pitati, kakav je ovaj, kakav drugi deo slova itd. Napisaće posebice svaki sastavni deo, a onda će ih sastaviti u slovo. Deca će sve pisati i napisati. Učitelj je ovršio svoju pedagošku dužnost, a sada da vidi uspeh. Začuditi će se, deca će pisati slovo svako jako, ali točno malokoji. Zašto? Deca nisu točno opazila pravilne znakove slova i razmer njegovih delova. Učitelj nije dakle pedagoški postupao, jer nije pokazao i pogrešne, nevaljane, krive oblike slova. Već pre nego stali učenici pisati ga, on im je morao na ploči pokazati sve nelepe p. Dete ovako imalo je zgodu i bilo prisiljeno promatrati pravilno i nepravilno slovo. Tu nema izbora, — on će birati lepši oblik. Dobro će učitelj učiniti, ako napiše neko slovo u

više pravilnih i nepravilnih oblika, a onda nek zapita decu, da mu kažu, koje je slovo najlepše. Deca će pogoditi i nastojati će tako ga i pisati. — Svaki drugi postupak je nemetodičan. Da pokažeš i dokažeš dječetu, da mu je slovo nepravilno i nelep, a ti s njegovom pisankom u ruci točno imitiraj njegovo napisano slovo. Jedva tada biće svestan lepog oblika slova, a sada stoji samo do ruke da ga valjano i napiše.

Prepisivanje.

Većina učitelja jednostavno prepíše iz čitanke odlomak nekog štiva, na što deca stanu ga namah prepisivati.

Postupak nije metodičan ni didaktičan, a ni uzgojan.

Tu valja da ima učitelj na razumu svrhu današnjeg prepisivanja. On hoće da postigne dvoje: da mu učenici jezično, pravopisno i lepopisno nauče pisati i prepisivati. Danas će decu upozoriti, da pišu lepo i pravilno. Što će i kako? Deco, vi mi čitajte štivo reč poređ, a ja ću to napisati na ploči.

Prva reč! Druga! Treća! ... i učitelj piše na ploče reč po reč, ali nepravilno, nelep; oblici slova su protiv pravila krasnopisa; dva slova napiše sada vrlo blizu, preblizu, a ostala dva vrlo podaleko, razmaknuto. Opet će učitelj pisati neka slova previsoka, druga prekratka, neka preuska, ostala preširoka prodražavajući (imitirajući) najgrdje pisanje nekog učenika. Konačno će učitelj ovako ružno pišući pisati slova i reči na crti, ispod i nad crtom ... Sve dakle učeničke lepopisne pogreške.

Sada će učitelj: Dosti! Kako sam danas pisao? Kažite mi slobodno bez straha! Grdo, gospodine! A što je grdo? Deca se smeškaju i prigovaraju učiteljevu pismu. *Ivan! idi k ploči, to mi pokaži šibom što je grdo i nepravilo!* — Ivan će pokazati neke pogreške, a učitelj će ih smesta ispraviti. Milan je našao druge pogreške, Zorka treće, dok konačno nije učitelj spomoću učenika sve pogreške ispravio. Istom sada će moći učitelj mirne duše zapovediti deci da prepisu ovo iz ploče. Mirne duše, jer je svršio svoju učiteljsku, pedagošku dužnost; a s druge strane osvedočen, da je na ovaj obratni (negativni) način predusreo mnogu dečju lepopisnu pogrešku, i time stalno postignuo zadata lepopisnu svrhu.

Ovakav postupak preporučam barem prvih dana i sedmica škol. godine u svim godištim, osobito u nižim, i kadagod se čini učitelju da je ovakav postupak potreban.

Prepisivanje s osobitim obzirom na pravopis i jezik. Postupak pre opisan. Deca diktiraju iz čitanke (početnice) reč po reč, a učitelj tako piše na ploči praveći pogreške (sada samo jezične). Deca će namah veselo uskliknuti: Ne, ne tako! Što sam pogrešio? Pisali ste vezano dve reči! Drugi učenik: Mesto malo slov v, napisali ste veliko V. Treći: Mesto velikog slova R, napisali ste malj r. Četrti: Na i, j, manjka točka; na c manjkaju rogov. Peti: Ispustili ste zarez, tamo točku, ovde upitnik ... Na t manjka potez (križ) itd. Deca ovako u vrlo veselom raspoloženju traže pogreške na ploči, a učitelj ih poslušno ispravlja, dok nije sve ovako ispravljeno. — Sada istom mogu deca početi prepisivati s ploče, a osvedočeni budimo, da će vežbu prepisati bez većih pogrešaka, a većina bez ikole pogreške.

Što nam nudjaju ovakove vežbe? Silimo učenike da sudeluju, da misle, promatraju, paze, a onda da s pažnjom prepisuju.

Naravno, da sve ono što se piše i prepisiva na ploči; morao je učitelj tumačiti s gledišta sadržaja i jezičnoga. Svaka reč mora biti učeniku poznata, a nijedna tuđa. Dobro je da se ispriopovedi (za opetovanje i osveženje pamćenja) napisano na ploči tik pred prepisivanjem.

Pismeni sastavci.

I tu će nam vrlo pomoći do uspeha negativni učevni put. Mi svi pučki nastavnici dobro znamo, koji je teško za učenika napisati nešto slobodno iz glave, što je uprav svrha i vrhunac pismenim sastavcima u školi. Mi zadajemo obično svojim učenicima gotove uzorne sastavke (na ploči ili u čitanci), da ih prepisuju, uče, pišu iz glave itd. To je sve lepo i dobro, pak ću i ja ustvrditi s pedagogom, koji veli, da je đak mnogo postignuo kad može bez pogreške naučeno napisati iz glave. — No, dajte tomu dobromu učeniku da napiše priču ili opis ili listić, opaziti ćete kako je vrlo nespretn, i da će mu zadaća vrviti jezičnim, stilističnim i pravopisnim pogreškama. — Okrenimo kabanicu i prihvatimo se obratnog postupka: dajmo mu da ispravlja vrlo loše sastavke. Svi putovi vode u Rim, veli poslovica, a mi ne izbacimo ni ovaj učevni način, bolje rečeno — uvedimo ga u svoje škole. Velim ovo za to, pošto znadem, da ga učiteljstvo ne pozna i ne upotrebljava, a dužnost mu je prokušati sva sredstva, sve metode i putove što vode do što hitrijeg i potpunijeg uspeha. Sve kušajte, a odaberite — najbolje!

Tebi je sin ili kćerka odnekud pisala pisamce, što imade pogrešaka svake ruke. — Prepiši ga svojoj deci u školi na ploči verno, ili sa još većim pogreškama. Pozovi da ga učenici čitaju pomnjivo. Inteligentniji namah će se oglasiti i prigovariti pismu, drugi će redom kazivati pogreške. Ne budu li sama deca znala ni mogla opaziti svaku pogrešku, moraće učitelj priskočiti im, na pomoć, dok nije sav sastavak jezično ispravljen. Sada istom će učenici ovo pisamce prepisati, naučiti i pisati iz glave, a budimo uvereni, bez znatnijih pogrešaka. Ta već je dete unapred bilo upozoreno na sve moguće jezične pogreške sastavka, pak znađe česa se mora kaniti, čuvati, izbegavati; znađe, što mu **ne valja činiti**, da bude zadaća sasma u redu. Tu igra veliku ulogu ono: **što ne valja**, većma nego što valja. Kad dete znađe za jedno i drugo, iedva tada jeste u položaju da može i mora napisati sastavak u redu.

Mi smo ovako dete postavili u psihološki položaj, koji ne će uzmanjkati, jer mu tako privredosmo u svest sadržaj sastavka, oblik i jezik njegov s obe strane: s pozitivne i negativne. — Trud učiteljev biće nagradjen pravilno i lepo napisanim zadaćama. — Ako nije zadaća preko učenikove duševne sile, ovako pripremljenu napisati će ju bez pogreške, ako nije inače površan, nemaran ili glup.

Mnenja sam, da jedino ovakovim obučnim načinom možemo privesti učenika do slobodnih samostojnih pismenih sastavaka, što su kruna čitavoj obuci. —

Pitati ćete me možda: Zar ćemo postupati ovako sa svakim pismenim sastavkom u školi? Odgovorim: Nije potrebno. Inače to ovisi o napretku dece i o njihovim sposobnostima. Upotrebiti može taj naš postupak svaгда kad se želi osvedočiti, da li su učenici i u koliko su shvatili novo podano gradivo.

Pod naslov ovoga članka spada još jedno, i to diktando pisanje na ploči. Učitelj naime diktuje

sastavak (rečenice, opis, list, priču...), a neko dete piše na ploči. Ono će zaista pišući praviti greške. Učitelj će zapitati: Je li Ivan sve pravo napisao? Koji učenik zapazi pogrešku, on ju ispravi na ploči. — Ovakovo ispravljanje vrlo je svrsishodno. — Da ne duljim članak, ne ću spominjati uporabu negativnog obučnog puta u ostalim učevnim predmetima, a nije to ni potrebno, pošto dosad rečeno dosta ilustrira ovakov postupak za svaki predmet.

Završiti ću paskom, da pod naslov ovoga članka spadaju neki hrvatski članci «Uč. Lista», osobito članak «Ledena škola», koji je imaginarna «idealna» slika neidealnog nastavnika. Držim i osvedočen sam, da ovakovi članci većma uzdrmajuju živce, te prema tome snažnije uplivišu te postigavaju svoju plemenitu svrhu u koju su bili i napisani.

(Svršetak)

SAMOPOMOĆ

(Nekaj misli in nasvetov.)

Ali naj bi bila «Samopomoć» društvo zase, ali le poseben fond pri «Zvezi»? To vprašanje se je izprožilo na del. zborovanju v Vipavi. Slišal se je glas za prvo in za drugo. Po temeljitem prevdanku pridemo do zaključka, da je prvo zelo težko izvedljivo; drugo pa zelo lahko in zavisi le od nekoliko dobre volje Zvezinih članov. Ustanovimo si torej pri «Zvezi» poseben zalog, ki se bo upravljal po posebnih pravilih, ki naj se čim prej sestavijo!

Ali naj bo vsak član «Zveze» tudi član zaloge «Samopomoć»? Tudi o tem se je govorilo v Vipavi. Nekateri so bili za neobveznost, kar je popolnoma napačno. Kdor količkaj pozna samega sebe in nas vse, ne bo o tem veliko razmišljal; tako smo še šibki, da mora biti obvezno za vse. Vsak član «Zveze» bodi tudi član fonda «Samopomoć». Komur je dobro in upa, da ne bo potreboval te ustanove, je srečen; toda upravi tega je še bolj dolžan biti član «Samopomoć», da bo s tem pomagal tovarišem in tovarišicam, katerim trša prede; kdor pa materialno težko izhaja, si bo rad mesečno odtrgal majhen prispevek za «Samopomoć», da se bo v slučaju zadrege vedel kam zateči po pomoč.

V mislih imam, da bi imel fond dvojne člane: ustanovne in redne. Prvi naj bi plačali ustanovnino enkrat za vselej 100 L. Ni veliko takih v našem krogu, ki bi to lahko naredili, da ne bi preveč ali nič občutili; pa vendar dovolj, da bi se na ta način zbrala lepa vsota za fond. Redni člani, katerim ni mogoče plačati ustanovnine, pa naj bi plačevali mesečno po 1 L, kar zmore tudi najslabše situiran, kajti to je le $\frac{1}{4}$ l vina ozir. 10 slabih cigaret.

NEKOLIKO O NRAVNI VZGOJI

Le v npravnem zakonu je tedaj mogoča dobra vzgoja, katere osnovna načela so: **samodejavnost, skromnost, resničoljubje in ubogljivost**. Zaveš o sili npravnih načel za vzgojo najdemo že v davnini, pri Platonu in Aristotelu, h katerima se je povrnil tudi Komenský, izjavljaje, da presega npravnost vso učenost in da je brez nje vsa znanstvena izobrazba prazen nič.

Ni potrebno, da dete razume že karkoli govo-

Poleg ustanovnine in mesečne članarine naj bi imela «Samopomoć» še izredne dohodke, n. pr.: darila, zbirke, zapuščine itd.

«Samopomoć» naj bi podpirala člane «Zveze», ki bi bili, kakor rečeno, obenem člani tega fonda in bi prišli vsled kateregakoli vzroka v gmotne zadrege. Podpora naj bi se jim dajala v obliki brezobrestnih posojil ali nepovračljivih podpor; bolni tovariši naj bi se vzdržali v zdraviliščih oz. naj bi se jim priskrbela doma oskrba in zdravniška pomoč; pomagalo pa naj bi se tudi učiteljskim vdovam, sirotam in vpokojencem.

Kdor se strinja z ustanovitvijo «Samopomoći», naj bi se prijavil pri tajniku svojega društva do 1. junija t. l. in izjavil, ali pristopi kot ustanovni ali kot redni član. Vsi tajniki pa naj bi poslali imenike priglasičenih Zvezinemu vodstvu, ki naj bi jih odstopil tovarišu, kateri bo o tej zadevi poročal na prihodnjem del. zborovanju.

Bratje in sestre, zganimo se! Iz Gorice ne smemo, dokler ne ustanovimo «Samopomoći»! Nihče nima tako malo, da ne bi zmogel malega prispevka za tovariša, ki je bolan in brez sredstev in za tovarišve sirote. Kdor pa zmore več, je dolžan dati več, njegova dolžnost je postati ustanovni član «Samopomoći».

Ne poznam vseh, ki težko čakajo naše pomoči, toda pred seboj vidim mladega tovariša, ki se ga polašča obup. V delu si je nakopal bolezen. Dobil je radi boleznii daljši dopust. Ko mu je ta potekel in ni mogel nastopiti službe, se mu je ustavila plača, ker je bil le začasen. In kaj sedaj... Mlad je, rad bi ozdravel, živel in zopet delal. In delavcev nam je treba! Če naše moči organiziramo, bomo lahko pomagali temu in drugim, ki so poleg njega in pridejo za njim. Bratje in sestre, predolgo smo odlašali!

m.

rimo, da ga začnemo vzgojevati. Takoj z rojstvom ima že razne potrebe ter se mu kmalu vtisne v zavest, kako se te zahteve, važne za njegov obstanek, zadovoljujejo. Dete je torej že družabno bitje in že od vtisov v najnežnejši mladosti je odvisen razvoj njegove vesti, ki določa človekovo hotenje in snovanje tako proti samemu sebi kakor nasproti sočloveku. Že v prvih dneh našega življenja se pokaže nasprotje: ali živimo sami sebi, iskaje ugodnosti, užitkov brez ozira na druge, ali se zavemo, da je družba okrog nas in se nam radi nje, radi skupnosti na-

lagajo odpovedi. Dobri bomo le, če gremo po drugi poti, zakaj prva vodi v neomejeno sebičnost, ki ji čisto ni mogoče več postaviti mej in ki upropašča neredko tudi človeka samega, ki je vzgojen brez vesti in brez kolektivnega čuta, nevarno individualistično. Neverjetno zgodaj zaznava dete, da je okrog njega drugi svet, ki je z njim v nasprotju, da pa more tej okolici vsiliti svojo voljo še predno bi mati kaj takega pričakovala. Česa vse ne stori na primer, da bi otrok ne jokal! Namesto, da bi odstranila vzroke neugodja, da bi skrbela za rednost v prehranjevanju, za zdrav zrak, za mir, snago otroka, ga poljublja z vso silo, stresa, guga, dviga sunkoma v zrak, da bi le nehal kričati, ker ga ne more poslušati, da si je vse to skrajno škodljivo nežnim možganom in njih razvoju. Morda niti ne ve, da krik pospešuje pri otroku krvni obtok in da bo dete samo utihnilo, ko zadosti tej potrebi. Zet se dojenček omeji na najnujnejše, že tu se začne vzgoja k skromnosti, redu, poslušnosti, ako mati otroka molče nadzira in skrbi za vse, kar je potrebno, ne da bi ga razvajala s škodljivim. Etični razvoj človeka se namreč ne more ločiti od snovnega, od katerega je brezpogojno odvisna vzgoja vesti. Čim naravneje postopa mati pri vzgoji, tem manj nepotrebne spozna otrok. Zaveda se le onega, kar mu je koristno, živi v tisini, v kateri se zgoda zbudi um in se začne oglašati samodejavnost. Čim bolj se otrok zaposli, toliko bolj se razvija njegova domisljija, tonko izvirnejši in iznajdljivejši postaja in čim revnejše predmete dobiva, da se z njimi igra, tem več razmišlja, tem več svojih misli položi v take igrice ter jih oživi. Kakor je dobro, da se otrok čim več prosto giblje in ga je treba zgodaj navajati, s skrbno paznjo seveda, da zacenja rabiti svoje ude in mišice, tako se mu mora dati delo, kakor hitro je zmožen opravljati kaj lahkega. Otroška doba je sicer doba igre, vendar so nesteta opravila, ki jih lahko prepuščamo otrokom, če jih hočemo vzgojiti za delo. Zopet se tu kaže zlo, ki ga pogosto povzroča zasebna lastnina premožnih rodbin: bogati starši ne čutijo potrebe, navajati svojo deco k delu, ker bodo baje lahko živeli tudi brez njega. Ljudje, ki izidejo iz takih rodbin, so svoj živ dan zajeclavci, ki ne znajo družega kot živeti na tuje stroške. A če jim sreča ni mila, če dožive v življenju polom, niso nikdar ničesar zmožni in morajo naglo docela propasti, da si bi jih delo rešilo. Sicer živimo v dobi, ko je lastnina, ne da bi se ozirali, kako je pridobljena, podlaga vsemu civilnemu pravu in delo, kot vir lastnine, ne pride do veljave, toda to pravo ni pravo vesti in kdor ne vzdržuje sebe in svojih z lastnimi rokami in umom, ne živi etično. Prej ali slej se bo to naziranje udeležilo tudi snovno, delo bo proti vsem in vsemu uveljavilo svoje pravo, ker stremiti ves razvoj človeštva za tem.

Silnega pomena za človeka je, če se je v prvi

mladosti naučil skromnosti. Tudi to je odvisno od hrane in obleke že v prvih časih otrokovega življenja. Vendar je celo v siromašnih rodbinah najti usodepolnih napak, vzlic temu, da v takih rodbinah že razmere same preprečujejo hujše zlo. Skromnost v jedi ohrani telo zdravo in sveže, da se moramo včasih čuditi krasnemu razvoju otrok, ki so v mladosti pogosto stradali; obenem varuje človekovo neodvisnost, značaj, zakaj čim manj potreb ima kdo, toliko lažje bo šel svojo pot, ne da bi zatajeval ali prodajal svoje boljše prepričanje. Isto velja tudi za obleko, ki je higijsna navadno le tedaj, če ni razkošna. Skromnost ni za človekovo srečo nič manjši predpogoj kakor delo samo, ker ni le začetek štedljivosti, ampak brani tudi pred najrazličnejšimi strastmi, ki rasejo druga iz druge kakor veje drevesa in ki človeka tudi telesno ugonobljajo. Kolikokrat vrže premalo stroga, z opicjo ljubeznijo ljubeča mati sina ali hčer na pot, ki vodi v rop in uboj ali v prostitucijo, samo radi tega, ker ju ni znala vzgojevati v skromnosti tedaj, ko je bilo to še mogoče.

Tudi vzgoja v ubogljivosti ima svoja tla že v prvi prehrani otroka. Ubogljivost ni slepa pokorščina, podrejenje lastnega hotenja tuji volji, ne more biti plod sile, če naj bo nekaj koristnega. Ubogljivost mora biti uverjenje, da je ukazano pravo, da je dobro in koristno za onega, ki naj sluša. Kolikor hitreje se v detetu zdrami zavest, da je to, kar materina skrb dela z njim, njemu samemu le potrebno in koristno, toliko prej se bo razvil njegov cut za poslušnost. Otrokova volja se s tem ne ovira, tu ni nasilstva, ki naredi kaj lahko otroka trmastega in neubogljivega, otrokova volja se ne zatira, razvija se vzporedno z voljo staršev, kar ustvari soglasje med njimi in deco za vse priradnje čase. Rodilaga ubogljivosti se tedaj položi z zadostitvijo prvih otrokovih potreb, posebno prehrane, in mati, ki ve, da je tu treba reda in da je preprta hrana najboljša, ker ne razvaja, bo nele brez truda dosegla, da jo otrok uboga, ampak ga bo tudi pripravila za življenje kakor more najbolje pripraviti mati. Ni nikakega strahu, da bi z razumno strogostjo zatrli otrokovo voljo: le kdor je vaje ubogati, zna tudi ukazati. Da pa je v vzgoji potrebna zelezna doslednost, nočemo tu niti razpravljati, kakor nimamo namena govoriti o nestetih slučajih in primerih iz vsakdanjega vzgojnega dela.

Potom skromnosti postane otrok tudi resnicoljuben, kajti tudi resnicoljubnost ima svoj začetek v snovnosti in je mogoče lagati prav tako z videzom, z obleko in drugimi sredstvi dnevnega življenja, kakor z besedo. Ne smemo pozabiti, da ima laž svojo korenino v gmočnih ugodnostih, ki jih išče, kdor laže. Čim večje so potrebe, ki jih ima človek, tem bolj bo prisiljen zatekati se v laž po pomoč. Prepogosto vidimo, da se ljudje sijajno vzdržujejo v življenju zgolj

potom laži, zato se tudi često čuje mnenje, da je vedno tepen, kdor gre za resnico, da pomenja torej poštenost toliko kot gospodarski polom človeka.

Take trditve se navidez lahko vzdržujejo, toda ni treba mnogečega razglabljanja, da ne bi spoznali njih dvomljivosti. Prvič ni res, da so vse gmotne ugodnosti sreča, ki ni bila in ne bo nikdar zgolj materialistično opredeljen pojem in drugič vidimo nešteto slučajev, da postanejo ljudje, ki so živeli od laži, končno vendarle globoko nesrečni. Toliko večja je potem njih tragika.

Ako izključimo patološko laž kot dedičnost, najdemo tudi pri otroku, da laže radi koristi, radi interesa. Zato lahko trdimo, da je laž vedno posledica slabe vzgoje in da se začenja v poželjivosti, v neubogljivosti in nepravičnosti proti sebi in okolici. Če lažejo siromašni starši, ker ne morejo zadostiti zahtevam svojih otrok, je pa neredkokrat vzgoja v premožnih meščanskih rodbinah vseskozi plod laži, kakor je laž gospodarski meščanski zakon sam, vir nešteti slabih vzgledov, ki ne morejo mimo otrokove duše, da je ne bi zastrupile. Zdrav razvoj otroka je mogoč le, če živi v ozračju, ki ne pozna laži. Ako žele starši svojim otrokom srečo, morajo sami iskati resnico in ne grešiti nad njo. Če pa zaslede pri otrocih laž, jo morajo takoj zatreti, če treba tudi z najostrejšimi sredstvi. Zakaj laž ne slabi le volje, ne onečaščuje le človekovega dostojanstva, marveč ga predaja tudi sramoti in vsem slabostim, ker ima v njej, v laži, vsa zasebna in javna, politična ničvrednost svoj vir. Resnicoljubnost je predpogoj značaja in od nje je odvisna vrlina človeka v izvrševanju vseh dolžnosti nasproti družbi. Pot resnice sicer ni lahka, a je toliko svetlejša. Kako se je Cankar tega zavedal, pričajo njegove znamenite besede:

Kljub vsem naukom, opominom, očitkom, kljub zasmehu, zmerjanju in natolečevanju je vse moje življenje in nehanje služilo najvišji ideji: resnici! Kar sem videl z očmi, s srcem in razumom, nisem zatajil; in bi ne bil zatajil za same zlate nebeške zvezde. Resnica pa je posoda vsega drugega: lepote, svobode, večnega življenja. Dokler sem zvest resnici, sem zvest sebi; dokler delam v njenem imenu, bo moje delo rodovitno, ne bo ovenelo od pomladi do jeseni.

Toda življenje, ki noče zatajevati resnice tudi »za same zlate nebeške zvezde«, je heroično, ker zameta večje življenjske uspehe in ugodnosti in ker stremlje za spolnitvijo in ojačenjem duha. Pred nami vstaja eno največjih vprašanj: ali je poleg snovi tudi duh? Historični materializem ga ne priznava, zato tudi ne priznava Boga, ki mu je smešna človeška iznajdba. Ali je pa svet zaključen s človekovimi čutnimi predstavami? Ali ni ničesar več izven našega zaznavanja? Za vzgojitelja se odpre tu težko razpote. Teorija materializma ne priznava teleološkega nazora, po katerem bi imela snov svoje namene. Ali je

potem vzgoja človeka še potrebna? Reklo se bo, da je potrebna radi družbe kot take, da ima človek razen osebnih zahtev tudi dolžnosti radi ostalih, da se mora torej neprestano tudi odpovedovati, kadar zahteva, ker je življenje nekako ravnotežje med individualnimi in socialnimi potrebami. Nastane vprašanje: čemu pa naj se ozira človek na potrebe drugih, čemu naj se odpoveduje? Odgovor ne bi bil težek: iz gole sebičnosti, kajti če bi nikjer ne bilo odpovedi, bi nekateri sploh ne mogli živeti, ker bi jih drugi nasilno prerasli! Razlog o potrebah družbe pa ni tako prepričljiv, da bi ga ljudje brez pridržkov priznavali; v vseh časih so živeli možje izven družbe in njenih zakonov in proti zakonom.

Pogosto jih zgodovina prikazuje celo kot velike ljudi in nič čudnega, če je Razkolnikova tako mučilo vprašanje, odkod je dobil Napoleon pravico, da je ubijal lahko brez kazni, koderkoli je stopal. Religije, ki skušajo vedno, če so le nekoliko višje razvite, uravnavati individualno človekovo življenje z ozirom na življenje družbe, ki imajo torej vedno v svojih naukih odraz naravno nujnega življenja, iščejo izven človeka, izven človeštva sploh, razlogov, ki naj trdno zasidrajo zahteve etike. Kažejo malemu človeku njegovo končno odvisnost od vesoljnosti, od neke prasile, ki gospodari po večnih zakonih, ne da bi jih niti poznali. To težnjo menujemo tudi transcendentalnost, ki ima svoj višek v predstavi o osebnem Bogu. Naj pozitivna etika religioznega načela tudi ne priznava; moči, ki ga ima za vzgojo transcendentalni človekov interes, ne zameta ter uči, da je velike važnosti, če se kolikor mogoče zgodaj obudi v človeku. Pri tem ima zopet mati največji vpliv, kajti le ona more poglobiti otrokovo religioznost, ne da bi bila samo zunanost in praznoverje. Oče je pri vzgoji otroka predvsem avtoriteta in utrja, kar je mati dosegla, toda ne z besedo, ampak z vzgledom. Čim večje soglasje vlada v rodbini in čim vestnejše je življenje staršev, toliko bolje bodo otroci vzgojeni. V predšolski dobi, najpozneje do 8. leta, je podlaga človekovega značaja bistveno že ustvarjena in mati ima pri tem delu glavno nalogo. Ako imamo to pred očmi, ne bomo dvomili niti trenutek, jeli pravo prizadevanje moderne žene, ki hoče biti moškemu enaka tako, da mu sledi v javnost, na znanstveno, umetnostno, gospodarsko polje in da skuša meriti z njim svoje moči. Resnica je, da mu od ene strani ne more biti kos, ker je moški enostranski in stremlje njegova izobrazba za ideali boja, pripravljenosti zanj in za umsko-tehničnim obvladovanjem prirode, na drugi strani pa zameta emancipiranka oni boljši del, ki ni za življenjsko srečo človeka nič manjši, ampak celo višji in plemenitejši od boja in gole koristnosti, zameta, kar bi morala zastopati in braniti: obče interese notranje človeške kulture, nasproti kateri je današnja umska kultura vendarle daleč

manj vredna. Poklic žene mi v tem, da se — kakor vidimo posebno ... v višjih stanovih — lišpa, govori tuje jezike, goji umetnosti, dasi morda nima ne daru ne smisla zanje, da mika erotično, da postane zgolj še erotični predmet, njen poklic je poklic ljubeče žene in matere in le kot taka bo dosegla enakopravnost z moškim. Poklic žene je v rodbini in sicer gospodarski z ozirom na praktično uvidnost in duševni z ozirom na njeno etično in estetično nalogo. Naša umska doba ponižuje ženo bolj in bolj ter jo zaslužnjuje; njen delokrog je radi tega vedno ožji in njen vpliv na vzgojo vedno manjši, mnogo manjši kot pred stoletji, ko je bilo več notranjega, več duhovnega življenja tudi v najširjih ljudskih plasteh. Danes dopušča ženski poleg rodbine le religija še svobodo udejstvovanja, ki

odgovarja kolikortoliko njenemu zvanju, zato je tudi ni mogoče tako izruti iz nje srca kakor je izkoreninila vero večina moških.

Za vzgojo, za нравno vzgojo otroka je naraščajoče poniževanje in zaslužnjevanje žene vedno dalekosežnejšega pomena in nič dobrega ne prinaša absolutno prevladovanje moške enostranosti v vsem javnem in zasebnem življenju, v katerem je neobhodno potreben globok ženski vpliv. Pred očmi pa moramo imeti, da so naloge, ki jih ima žena, na višinah npravnega spoznanja, in nje enakopravnost ter končno popolno zadovoljstvo samo v rodbini. Toda k tem ciljem bo došla le, če bo po svojih močeh pomagala razrušiti kraljestvo današnje materialistično-intelektualne družbe. Morda bo tedaj rešeno tudi vprašanje npravne vzgoje otroka. J. P.

IZ ORGANIZACIJE

Delegati za Zvezino zborovanje v Gorici.

(Goriško učit. društvo):

13. Berce Josip, 14. Bratuž Davorina, 15. Jelšek Amalija, 16. Kemperle Jelka, 17. Klančič Emilija, 18. Kerda Milan, 19. Kramer Franc, 20. Mikluš Jelica, 21. Obljubek Stano, 22. Nemec Peter, 23. Prinčič Ana, 24. Rojic Jakob, 25. Strel Otilija, 26. Verč Alojzij, 27. Zorn Emil.

(Istrsko učit. društvo):

28. Cerut Silvester, 29. Čendem Angela, 30. Markarovič Slavoj, 31. Novak Marija, 32. Pucelj Alojzij, 33. Švara Ernest.

Vodstvo Zveze poziva odbore včlanjenih društev, naj se pošlje za nekega odslovljenega tovariša, ki nima nikakih sredstev za preživljanje, enkratna podpora na naslov tov. K. Gruntarja, Trst (3), Molin grande 16. I.

Tovarišice - tovariši! Zavod za medvseučiliške tečaje za slovansko učiteljstvo Italije Vas vabi na udeležbo. Tečaj se bo vršil med koncem avgusta ali začetkom septembra, trajal bo 25 dni; sedež mu bo Rim in Firenze ali Siena in Perugia. Zavod je pripravljen preskrbeti vdeležencem prosto vožnjo, prosto stanovanje in omogočiti zelo ceno prehrano v menzi, katero bodo vodili udeleženci sami. Stala bo dnevno pod 10 lir. Zavod bo tudi preskrbel potrebne knjige in koncem tečaja dobi vsaki obiskovalec tečaja spričevalo.

Podpisano vodstvo vabi učiteljstvo, da se oglašja v velikem številu, vsaj do 15. junija na naslov: A. Germek, Trieste - S. Giovanni 950.

Potrebne podrobnosti in pojasnila se bodo sproti objavljala v listu. — Vodstvo «Zveze».

Goriško učiteljsko društvo je zborovalo v Gorici dne 4. maja t. l. Predsednik tov. Lojze Urbančič pozdravi s toplimi besedami v lepem številu zbrano učiteljstvo, posebno pa je veljal pozdrav tovarišema Josipu Ribičiču in Srečku Kumarju.

V svojem nagovoru se spomni prerano umrlega tovariša Stankota Bogataja, učitelja v Planini pri

Cerknem. Žaljujoči družini je izrazil predsednik v imenu organizacije sožalje.

Takoj na to je predaval gospod zdravnik dr. R. Štiligoj o šolski higieni. V svojem znanstvenem predavanju je podal praktična navodila, kako naj se branimo v šoli proti tuberkulozi. Zborovalci so bili hvaležni g. doktorju za zanimivo in poučno predavanje. Splošna želja vseh navzočih je bila, da bi g. doktor še večkrat prišel med učiteljstvo z zdravniškimi nasveti.

Po predavanju je predsednik tov. Urbančič nadaljeval svoje poročilo.

Pri zadnjem zborovanju izvoljena predsedništvena deputacija je zahtevala pri okrajnem šolskem svetu še 1. šestmesečno draginjsko doklado, 2. še polovično snažnino, 3. še po 50 L kurjave za vsak razred, 4. naše prispevke za vzdrževanje okrajne šolske knjižnice. Reklo se je, da bo vse to izplačano.

Ostro je grajal predsednik vse tiste brezbrizne tovariše in tovarišice v okraju, kojih šole niso naročene niti na en izvod «Novega roda» in poleg tega niti učiteljstvo dotične šole. Ti so res vredni stroge graje. Kje je stanovska zavednost? Upa pa, da se poboljšajo do prihodnjega zborovanja.

Za naš tiskarski sklad je do danes vplačalo že nad 100 tovarišic in tovarišev po 100 lir, a manjkajo še. Gotovo tudi drugi ne bodo zaostali. Saj ostane denar itak vedno lastnina posameznika in odbor poskrbi takoj, da se naloži v hranilnico z najvišjimi obrestmi.

Priporoča tudi, naj vsak redno plača blagajniku udnino. Denar rabimo, da dvignemo one, ki sede pri naši zadružni mizi, ako padejo v revščino in nesrečo. Vsled stanovskih razmer rabimo točnega izplačevanja društvene članarine. Napravili se bodo potrebni koraki pri okrajnem šolskem svetu, da se bo zopet odtegovala vsem organiziranim tovarišem in tovarišicam članarina že pri mesečni plači, tako, da prejme naš blagajnik vsak mesec vso članarino neposredno v uradu okrajnega šolskega sveta.

Prešel je na preskrbo slabotnih otrok na šentjakovski šoli v Trstu. Preskrbel je tiskani poziv v katerem so orisane žalostne, naravnost obupne razmere teh ubogih otrok, ki pač niso zakrivali svoje nesreče. Potrebni so nujne pomoči; zato se obrača v pozivu na družine po deželi, ki bi bile pripravljene sprejeti eno siroto na počitniško oskrbo. Gotovo ne ostane ta poziv glas vpijočega v puščavi! K

besedi se je bil oglasil tudi tovariš Ribičič ter dokazal potrebo te plemenite akcije.

Profesorski zbor slovenskega učiteljskega v Tolminu je poslal poziv za ustanovitev Dijaškega podporne družstva v Tolminu za uboge učiteljske izven Škodnikovega zavoda. Kot prva podpora v ta namen se odpošlje 100 L.

Zvezino zborovanje se bo vršilo v Gorici 5., 6. in 7. julija t. l.

Dne 7. julija t. l. po delegacijskem zborovanju bo imelo tudi goriško učiteljsko o priliki praznovanja 50-letnice svojega obstanka slavnostno zborovanje. Povabi se vse vpokojeno učiteljsko okraja k tej redki slovesnosti. Zvečer bo koncert naše stanovske «Zveze».

Tov. podpredsednik Ignacij Križman sporoči, da je ministrski predsednik predložil ministrskemu svetu naredbo, s katero se zvišajo penzije vpokojenim učiteljem in tem, ki nameravajo iti v pokoj. Ta naredba velja pa le za stare pokrajice, ker italijanski šolski zakon ni še raztegnjen na te kraje. Zato se odpošlje še ta teden deputacija v Videm k gospodu prefektu, da izposluje v Rimu, naj bi ta odredba veljala tudi za naše kraje, čeravno ni še razširjen italijanski šolski zakon čez te kraje. Naše društvo bo zastopal v tej deputaciji podpredsednik tov. Igna-

cij Križman. O tej nameri se takoj obvesti tudi predsedništvo naše «Zveze».

Toplo je priporočal tov. podpred. Ig. Križman učiteljskemu, naj se zavzame za slovensko kmetijsko društvo v Gorici in naj nabira člane. Če bo naše ljudstvo gospodarsko dobro podprto, bo tudi moralno. Društvo bo izdajalo tudi svoj list. Prva številka izide meseca maja t. l.

Predsednik naznanil zbranim, da se vrši meseca avgusta učiteljski tečaj v Rimu.

Tovarišu Ivanu Kambiču, ki je suspendiran od službe, se odpošlje 200 lir podpore.

Končno so se izvolili delegati za Zvezino zborovanje v Gorici.

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik je zaključil zborovanje. Prihodnje zborovanje bo 7. junija t. l. v Gorici.

Umrl je tov. Bogataj Stanislav, sin tovariša Bogataja Franca, šols. voditelja v Kobaridu. Rajnki je bil zadnji čas učitelj-voditelj v Planini, a mu je smrt pretrgala nit življenja v najlepši dobi. Večni mu pokoj, preostalim sožalje naše velike učiteljske rodbine!

RAZNE VESTI IZ REVIJ

«Schaffende Arbeit und Kunst in der Schule.»

Marec:

Zgodovina. Učitelj Rud. Scheibenreiter nas seznani z načinom, po katerem je obravnaval srednji vek v 5. š. letu. Izbral je sledečo snov:

1. rokodelstvo,
2. kmetijski stan,
3. viteštvo,
4. samostani in samostanska kultura,
5. srednjeveško mesto.

(Kulturno-historični pouk.)

April:

Narava. Učitelj K. Fuss svetuje, kako je otrokom vcepiti navdušenje za naravo.

Opozorimo jih na čudeže v naravi, na pr:

Življenje v semenu. Tu so skrite moči, ki silijo milijone atomov iz zemlje ali zraka, da tvorijo organizem, ki živi podobno kakor človek.

Naša kri ima v mm³ 5 milijonov rdečih krvnih teles. Ker jih je toliko, lahko sprejemajo veliko množino potrebnega kisika.

Infuzorije čistijo vodo in so hrana drugim vodnim živalim.

Postanek krede iz malih školjk.

Kako veter in žuželke oplodijo rastline, zakaj torej toliko malega cvetnega prahu!

Nenavadno razvite zmožnosti mravlje.

Popki, ki skrivajo in branijo nežne lističe, itd.

V velikih razmerah:

Opozarjamo jih na veličastnost visokih gorovij, na ljubke slike iz gozda in loke, jezerskih pokrajin, slapov; to pa s pomočjo dobrih slik in spisov.

Dalje povejmo o velikanskih rastlinah po svetu: o 20 m visoki kokosovi palmi, o 140 m visoki ogromni jelki v Kaliforniji, o listih Victorije regije, ki imajo 2 m v premeru; o bučah, ki tehtajo do 100 kg; o zanimivih klimatičnih razlikah na zemlji; o 3000 let stari cedri na Libanonu; o 5000-6000 let stari

cipresji v Mehiki; o rastlinah, ki so nam ohranjene v premožu.

Koliko čudovitega je še povedati iz življenja živali! Koliko šele iz astronomije!

Krasota barv v naravi: odprimo otroku oči! Mu- zika v naravi: odprimo jim ušesa, posebno duševna!

Varstvene barve živali.

Učitelj Margreiter nam pripoveduje, kako je bil cilj enega izleta opazovanje varnostnih barv v živalstvu in kako se je pri tej priliki menjalo opazovanje s pripovedovanjem.

Prva predmeta opazovanja sta bila: žabica v travi, gosenica na vrbi. Počivajoč pripoveduje učitelj o živalih v zasneženih krajih, v vroči puščavi, v mrzlem severu.

Pri potoku ugledajo tresorepko; tako pridejo na barvo škrlanca in še dalje kako prilagode ptiči okolici celo barvo gnezda in jajčec.

Pri mlaki govorijo o ribah in doživljah: zopet isto. Nasprotno se pa strupene kače branijo s strupom in ne potrebujejo varnostne barve.

Otroci pripovedujejo tudi svoje doživljaje.

Belouška na cesti jih je spomnila slepca in drugih kuščaric. Zmerom so opazovali, kako barva odgovarja okolici. Pri spisu in risanju potem ni nedostajalo snovi.

Iz šolskega dela.

En učitelj svetuje, da javimo učencem izlet nekaj dni preje z listom, ki ga obesimo v razredu. Ta ima:

Cilj izleta.

Smoter.

Opravo otrok.

Opazko: Ne preveč jedi!

Preveč jesti utruji. (Mrzel čaj z limono.)

Sestanek: Kje, kdaj.

Odhod.

Starši podpišejo listek, ki ga pripravi otrok: Prosim, da se moj sin udeleži dnevnega izleta 21. V. 1923.

Jed naj bi bila razdeljena v 3 male pakete: dopoldanska južina,

kosilo,
popoldanska južina.

Drugače otroci pojedjo vse naenkrat in so potem lačni.

Iz knjige Cornel Schmitt: **Wie ich Tier und Pflanze aushorche.** Datterer, Freising - München.

Kako spoznam petje slavčka.

Nemogoče je, zamenjati slavčkov petje s kosovim. Ta ima mnogo več melodije, kar odgovarja njegovemu vročemu temperamentu. Najlepša slavčkova pesem pa je vrsta enako visokih glasov, ki so vedno bolj polni in končajo s kratkim trilerjem in višjim glasom.

Drozg poje podobno kakor slavec, a ni one plemenitosti v glasu in onega zategnjenega hrepeneja kakor pri slavčku. Drozg je tudi gibčnega temperamenta kakor kos.

Nek škrljanec (Heidelerche*) se najlažje zamenja s slavčkom, saj poje tudi ponoči. Zapoje kakor drozg vrsto enakih glasov, a zato čisto različno uspravajočo melodijo vedno iz višine navzdol.

Kos, drozg in Alauda arborea ne zapojejo nikdar trilerja, temveč takozvani «Roller», ki je hitra sleditev enega glasu kakor na piščalki tramvajskih izprevodnikov.

G.

*) Alauda arborea.

O POKOJNINI

Naš tovariš Curci je objavil v tedniku «La scuola» odprto pismo, ki je zanimivo kot sestavek starčka, ki piše o svojih težavah bivšemu učitelju, zdaj ekscelenci, da bi mu pomagal. Prinašamo prestavo:

Odprto pismo

ekscelenci Benitu Mussoliniju, predsedniku ministrskega sveta v Rimu.

Ekscelenca,

je starosta učiteljev Italije, ki ima 76 let in 56 let poučevanja, ki se drzne nasloviti na V. E. to pismo, v upanju, da bo prečitano in da se bo kaj ukrenilo.

Pokojnina.

Ekscelenca — sta dve leti in še več, odkar se o tem načrtu razpravlja, in se ne najde pot, da bi prišli v pristan.

Spoštovane komisije senata študirajo, ne da bi rešile to življenjsko vprašanje.

Ekscelenca — spominjam se besed Tita Livija: Dum Romae consulitur Sagundum espugnatur.*)

Ekscelenca, bliža se junij, ko se predlagajo stari učitelji za upokožitev in s kakšno pokojnino? —

Ekscelenca, nekateri učiteljski časniki so namigivali, da hoče senatorska komisija nakazati vsakemu učitelju sijajno pokojnino mesečnih 250 L in nič več.

Ekscelenca, med besedo in dejanjem je celo morje!

Dovoljujem si predložiti V. E. kot dober družinski oče bilančico domačega gospodarstva starega učitelja.

Bilančica.

Prejemki: Mesečna pokojnina	L 250'—
Troški: Kruh, 3 kg na dan à L 1'30	L 117'—
Mesečna najemnina za skromno hišo	" 40'—
Voda po L 0'75 sodček (2 sodčka na dan)	" 45'—
Ogenj	" 45'—
Luč	" 25'—
	L 272'—

Skupaj: dohodkov
troškov

L 272'—

" 250'—

izguba . . . L 22'—

in kako najti pokritje?

Ekscelenca, ubogi starec mora živeti zgolj od kruha in vode, in dovolj!

Ekscelenca, od kod pa vzeti druge potrebščine?

Hrano, vino, obrabo čevljev in obleke, perilo in druge nepredvidjene stroške kako pokriti?

Ekscelenca, mnogo bolje bi bilo poskrbeti, da Javne hiralnice (Asili di Mendicità) sprejmejo in dajo hrano šolskim veteranom; ali pa je vseeno, če se njih rodbine klatijo, če si z beračenjem preskrbijo živež...

Ekscelenca, računstvo — in Vi me učite — ni kako mnenje, ampak dokaz: 4 in 4 je 8!

Ekscelenca, navadni upokoženi železniški čuvaj dobi krasno odškodnino v gotovini in 500 L pokojnine na mesec. Kaj je žrtvoval? Telesne sile, stavke, nemire, itd. itd., med tem ko je učitelj moral študirati v šoli normalni, nositi stroške, trošiti za izpite, da je dobil spričevala, in ko je šel na delo, je žrtvoval telesne, duševne in moralne sile za vzgojo otrok ljudstva, novih državljanov, da dobi za plačilo pomanjkanje in smrt radi lakote; ali je to pravica?

Ekscelenca, najbolj primerna odločitev bi bila podaljšati službovanje za eno leto starejšim učiteljem, skrbeč za to z dekretom - zakonom, da bo imela senatorska komisija čas za dovršitev svojih študij za rešitev tako zamotanega vprašanja.

Ekscelenca, naredim piko, da Vas ne bom dalje dolgočasil s to Ilijado, upajoč, da boste upoštevali to bolešno epistolo in poskrbeli — ne rečem, da na razkošen način, ampak vsaj skromno — za ubogo šolsko parijo, ki bo dejala:

Bogme, moja leta so pri koncu in mi pravijo, naj se vsemu udam!

Z vsem spoštovanjem, najudanejši

Vincenc Curci.

*) Med tem ko se Rim posvetuje, propada Sagunt.

Odbor sežanskega uč. društva, zgani se! Ni pravzaprav na rada, da se člani kakšne organizacije obregajo ob svoj odbor radi njegove «agilnosti». A v našem sežanskem okraju je postalo zadnji čas to nujno potrebno. Namesto da bi pastir vodil svojo čredo, morajo pri nas člani drezati odbor. Žalostno, da ima ta tako malo energije in iniciative po progono svojega vodje. Spanje pravičnega je sicer tudi dobro in potrebno, priznavam, a šele po dovršenem delu. Prej pa ne! Ali nimamo podpredsednika, tajnika in še drugih?

Pričakujemo, da bomo kmalu izvedeli, kdaj in kako se bo vršilo toliko pričakovano pomladno zborovanje; zakaj čas hiti. Delegacijska skupščina se bliža, povsod se pripravljajo, le sežanski okraj, ki je imel včasih stanovsko najbolj zavedno učitelstvo, je danes drugim v spotiko. Mislimo, da po krivici. Organizacijske zadeve je treba urediti, učitelstvo sežanskega okraja mora z udeležbo pri zborovanju pokazati, da si ne želi dvomljive slave — biti v Zvezi zadnje. Na svidenje, kliče nas dolžnost!

Najmlajši.

Esperanto. Za 16. april je bil naznanjen državni izpit za Esperanto v Pragi.